

Uit de pastorie – week 9

Wat achter ons ligt

Zondagmorgen overdachten we de gelijkenis van de slechte landbouwers in Mattheüs 21. Ook hier gebeurde het: een gelijkenis blijkt toch een andere betekenis te hebben dan we altijd dachten. Vreemd dat we met gelijkenissen soms een heel andere kant op gaan dan de Heere Jezus bedoelde. Het duidelijkste voorbeeld vind ik altijd nog de gelijkenis van het huis op de rots (Mattheüs 7). We leggen dat in de volksmond altijd uit als een aansporing om op God te vertrouwen, dan valt je levenshuis niet om. Maar als je alleen maar eenvoudig leest, zie je al dat deze gelijkenis niet gaat over vertrouwen maar over gehoorzaamheid: 'wie Mijn geboden hoort en ze dóet, is gelijk aan...'!

Hetzelfde gebeurde met de gelijkenis van de talenten, vorige week. Het gaat niet om de gaven en talenten die we van onze Schepper meegekregen, waardoor wij een wiskundeknobbel of een muzikalent hebben en waarmee wij dan moeten woekeren – het gaat over het ons toevertrouwde Woord.

En nu dus de slechte landbouwers. Voor mijzelf had ik deze gelijkenis altijd wat oppervlakkig opgevat als een waarschuwing om Jezus niet af te wijzen, want dan gaat de zaligheid naar een ander. Nu is dat inderdaad een indringende Bijbelse waarschuwing – alleen niet hier. De gelijkenis is tegen de Farizeeën gericht (dat hebben ze zelf ook door!), de beheerders van de wijngaard Israël, het volk van God. Op welke wijze bearbeiten zij de wijngaard: met een systeem van vroomheid en eigengerechtigheid, een systeem van wettische gerechtigheid. Maar dat levert voor de Heere niet de gewenste vrucht op. Door Zijn profeten (als laatste nog door Johannes de Doper) heeft Hij naar die vrucht gevraagd. En nu komt Christus, de tweede Adam. Zijn komst is Gods ultieme vraag naar vrucht, naar een leven in Zijn beeld. Zijn volmaakte gerechtigheid en gehoorzaamheid is een vraag aan ons. Het antwoord was echter: kruisig Hem! De Heiland profeteert in deze gelijkenis van Zijn veroordeling en dood buiten Jeruzalem. Via de woorden van Psalm 118 profeteert Hij tegelijk ook van Zijn opstanding! Maar het perspectief reikt nog verder: Hij profeteert van Pinksteren. De leiding over Zijn wijngaard wordt van de Farizeeën afgenomen en aan anderen gegeven: aan apostelen die de wijngaard op een andere wijze zullen voeden. Zij zullen het evangelie van de Gekruisigde en Opgestane verkondigen. En dán zal de wijngaard vrucht gaan geven, door de Heilige Geest. Op de eerste Pinksterdag zal er meteen al een oogst van 3000 zielen voor de Heere zijn. En dat zijn dan alleen nog maar de eerstelingen. In deze gelijkenis verkondigt de Heere Jezus dus dat de Heere door Eigen ingrijpen voor een vruchtdragende wijngaard zal zorgen na de uitstorting van de Heilige Geest. In de consistorie hadden we het na de dienst dan toch ook wel even over de vraag, hoe we als kerkenraad verantwoordelijk zijn voor een vruchtdragende gemeente. Hoe voeden we haar, hoe onderhouden we haar, hoe kan er vrucht voor de Heere zijn onder jong en oud?

Twee dingen geven nog te denken. Allereerst blijft de vermaning staan dat wie zowel de Zoon als Zijn profeten afwijst, met lege handen achterblijft. Als onze plek aan de voeten van het kruis leeg blijft, zal de Heere die plek aan een ander toewijzen. Wie geen ontzag voor de Zoon heeft en Hem als een onbruikbare steen aan de kant werpt, zal zelf door die steen verpletterd worden. Kus de Zoon, zingt Psalm 2 ons voor. Wat is het heerlijk om je aan Hem te verliezen!

In de tweede plaats moeten we ons door deze gelijkenis niet laten verleiden tot de gedachte dat de kerk in plaats van Israël gekomen is. De Heere heeft wel de wijngaardeniers ingeruild voor andere, maar niet Zijn wijngaard zelf! Israël blijft de wijngaard des Heeren, geroepen om vruchtdragend te zijn. Dat is de diepe betekenis van de verkiezing van Israël en het verbond met Israël. Zonder Christus zal Israël dit nooit kunnen worden en daarom wachten we op de dag dat het de Messias zal belijden. Sinds Pinksteren breidt de Heere die wijngaard echter uit, wereldwijd. Dat was ooit Zijn bedoeling, toen Hij tegen Abraham zei dat in hem alle volken van de aarde gezegend zouden worden. In de verkiezing van Israël had en heeft de Heere alle volken op het oog. Wat in Jeruzalem is begonnen, heeft inmiddels wereldomvang gekregen!

Wat voor ons ligt

Op 19 maart stond onze eerstvolgende doopdienst gepland. Maar omdat onze kleinzoon Boaz die zondag in Bergambacht gedoopt hoopt te worden, moesten we in Elburg wat schuiven. Daardoor vindt de bediening van de heilige Doop nu komende zondag plaats. Op het lijstje gelijkenissen dat u aandroeg, staat ook de verloren penning (Lukas 15). Tussen het verloren schaap en de verloren zoon is deze gelijkenis zelf een beetje een verloren penning geworden, ze ontsnapt aan de aandacht die zij wel verdient. Ik hoop er in de doopdienst over te kunnen preken. In de avonddienst hoopt onze buurman ds. Hooydonk uit Oldebroek voor te gaan.

Biddag

Hoewel ook Elburg en Oostendorp niet echt meer een agrarische samenleving vormen, is de traditie van een jaarlijkse Bid- en Dankdag iets om zuinig op te zijn. We oefenen ons in afhankelijkheid van onze Schepper en Onderhouder, maar komen ook biddend tot Hem. De gemeente van Christus heeft de roeping om biddend in deze wereld te staan. Want als de gemeente niet bidt, wie bidt er dan nog wél? En wie bidt er dan nog voor deze wereld? Alleen met onze kerkgang al laten we aan de mensen om ons heen zien, dat wij ook voor gewas en arbeid de Heere nodig hebben. We eren Hem daar ook mee.

Nu alle diensten in de Oosterkerk worden gehouden, ontstond op Biddag de gelegenheid om de avonddienst met beide wijken samen te houden. Dit sluit aan bij het verlangen en voornemen van de Algemene Kerkenraad om gestalte te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onze Hervormde Gemeente. We willen elkaar immers, zoals de kerkorde dat ook zegt, bewaren bij het algemeen christelijke geloof en bij de belijdenis van de kerk. We hebben elkaar daarin nodig, meer dan ooit. Gesprekken tussen beide kerkenraden hebben de afgelopen jaren herkenning en verlangen opgeleverd, waarbij we tegelijk onze vragen niet uit de weg zijn gegaan. Nu zoeken we in de praktijk naar de mogelijkheden waarin deze gezamenlijkheid tot uiting kan komen. Daarom staat de avonddienst op Biddag onder verantwoordelijkheid van de Algemene Kerkenraad. Als dominees spraken we af dat ds. Schuitemaker zorg draagt voor de liturgie en dat ik de preek zal houden. Ik denk aan de gelijkenis van de onbeschaamde vriend in Lukas 11.

De middagdienst op Biddag is op verzoek van onze kerkenraad permanent onder verantwoordelijkheid van de Algemene Kerkenraad gebracht, evenals de middagdienst op Dankdag. We hopen dit jaar nauwere contacten met de christelijke basisscholen te leggen. Zeker rond de middagdiensten op Bid- en Dankdag met het HGJB-thema hopen we die contacten concreter te kunnen maken. Br. Scherphof zal dit keer de dienst leiden.

Ten slotte

Met onze Oosterwoldse burens zijn we dankbaar dat ds. Mudde het beroep mocht aannemen. Zijn preek over Psalm 150 heeft ons hier in Elburg ook goed gedaan. Mag er voor hem en de gemeente die hij mag gaan dienen, een zegenrijke tijd aanbreken! Tegelijk wil ik met u en jou de toenemende zorg delen dat er meer en meer gebrek aan dienaren van het Woord begint te ontstaan. Er zijn, alleen in het hervormd-gereformeerde deel van de kerk al, tientallen vacatures. Het aantal studenten aan de kerkelijke opleidingen is aanzienlijk gedaald. Zondagavond was ik in Zalk, zo'n klassieke 'kandidaatsgemeente'. Kun je voor zo'n vacante gemeente vijf namen van beroepbare proponenten noemen? Het is nodig dat we in ons gebed de Heere om nieuwe roeping vragen. Het is ook nodig om er met onze jonge (of wat oudere) mannen over te spreken. Of men de roeping tot studie en ambt niet zou overwegen. Ik herinner me uit mijn eigen jeugd in Zwolle (toen ik het verlangen al wel kende om dominee te mogen worden) dat ds. Mouthaan in een catechismusprek over zondag 31 deze vraag ook in de gemeente neerlegde. Voor mijzelf was dat toen een bevestiging. Soms kunnen scholieren of andere jonge gemeenteleden met een verborgen verlangen rondlopen, dat door een opmerking in een preek of een gesprek kan doorbreken. We leven in de tijd van het jaar van studiekeuzes, de aanmeldingen voor vervolgoopleidingen na de zomervakantie. Wat zou het mooi zijn als er op de scholen (VWO, HBO) door studiebegeleiders aandacht aan gegeven kon worden. Dat zou toch geweldig zijn: als een mentor of decaan op het LF tegen een 6-VWO'er zegt: zou je geen theologiestudie overwegen, om je leven zo aan het Koninkrijk van God te mogen wijden?

Ik sluit af met een hartelijke groet in de Heere, aan u en jullie allemaal, ook van mijn vrouw,
Uw A.J.M.